

[Carsten Andersen]

ne. Uden at arbejdsministeren behøver at komme og sige, at jeg er langsomt opfattende og svagt begavet, vil jeg godt indrømme, at jeg ikke kan forstå det. Vil arbejdsministeren ikke godt forklare i det mindste bare mig, hvor det er, at dette forslag går den forkerte vej? Hvor forringer dette forslag vilkårene for kvinder? For mig at se forringer det vilkårene for kvinder, der har barselorlov, idet medarbejderne siger: nå, er du nu gravid igen, det vil sige, at vi skal undvære dig og knokle for dig, mens du går hjemme og hygger dig? Eller hvis en kvinde i den fertile alder er ansøger til en stilling i det offentlige område, at man så siger nej og går uden om nygifte og andre, som ser ud til at de godt kunne tænke sig at bidrage til en forøgelse af populationen.

Er det ikke en langt større forringelse af vilkårene for kvinderne? Jeg vil godt have, at arbejdsministeren prøver at forklare disse ting, fordi det jo hovedsagelig er inden for den offentlige sektor, at dette kører, fordi den offentlige sektor jo kan tillade sig at sige, at så bliver serviceforbruget sat ned. Den private sektor kan ikke tillade sig det, for hvis grønthandleren ikke ansætter en vikar for ekspedienten, bliver der ikke solgt noget grønkål.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Fjerde næstformand (Ole Vig Jensen):

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til arbejdsmarkedsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 28:

Forslag til folketingsbeslutning om en beskæftigelses- og erhvervsindsats for Vestlolland.

Af Rahbæk Møller (SF) m.fl.
(Fremsat 4/11 86)

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Nils Wilhjem):

SFs forslag til folketingsbeslutning giver mig en velkommen lejlighed til at orientere om det igangværende arbejde med erhvervsudviklingsindsatsen på Lolland. Regeringen har stor forståelse for Vestlollands problemer og er parat til at strække sig langt for at understøtte erhvervsudviklingsaktiviteter som de formuleres lokalt på Vestlolland. Det er regeringens opfattelse, at man såvel fra statslig som fra amtskommunal, kommunal og privat side må gå ind i en koordineret indsats for erhvervsudviklingen i dette område.

Både jeg og arbejdsministeren har haft flere møder med repræsentanter for området. På det seneste møde i Industriministeriet den 4. november i år blev det bl.a. besluttet, at Storstrøms Amtskommune i samarbejde med kommunerne på Lolland og Direktoratet for Egnsvikling udarbejder et såkaldt »nationalt program af interesse for fællesskabet«. Det var overskriften på dette program. Det er tanken, at dette målrettede erhvervsudviklingsprogram skal koordinere den bistand, der kan opnås fra de forskellige bistandsordninger i statslig regi med den amtskommunale og kommunale indsats. Herved kan den samlede nationale, offentlige indsats danne grundlag for en ansøgning om tilskud fra EFs regionalfond og eventuelt også fra andre af EFs finansielle fonde, f.eks. Socialfonden og eventuelt FEOGA. Arbejdet er i fuld gang, og ansøgningen påregnes fremsendt til EF-Kommissionen i begyndelsen af 1987.

Regeringen er således enig med forslagsstillerne i, at der må gøres en særlig indsats for Lolland, og det igangsatte arbejde for en erhvervsudviklingsindsats på Lolland er som nævnt baseret på en koordineret indsats af for det første eksisterende statslige støtteordninger, for det andet midler fra de amtskommunale frigørelsesfonde, hvor regeringen sammenlagt har frigjort 100 mill. kr. til frikommuneforsøg – heri indgår bl.a. også Storstrøms Amt, som er friamt – og for det tredje kommunale midler. Denne koordinerede indsats giver mulighed for at opnå en tilsvaren-

[Industriministeren]

de indsats fra EF's førnævnte finansielle ordninger, nemlig Regionalfondene, Socialfondene og FEOGA. Det kan yderligere understøttes af den private nydannede fond, der er kommet på Vestlolland, den såkaldte Lalandia-fond.

Det foreliggende beslutningsforslag om en beskæftigelses- og erhvervsindsats for Vestlolland er i modsætning til det allerede igangværende arbejde med de eksisterende støttemuligheder baseret på en ekstraordinær statslig bevilling på 50 mill. kr. og på en øget adgang for de 4 vestlollandske kommuner til at etablere kommunal produktion og at foretage kapitalindsatser i private erhvervsvirksomheder. Det er en adgang, der går langt videre end de forsøg, som §§ 9, 20 og 21 i frikommuneloven åbner mulighed for.

Til forslaget punkt 1, om at give de 4 kommuner på Vestlolland frikommunestatus, kan jeg oplyse, at 5 amtskommuner og 22 kommuner har status som frikommuner. Der er ikke efter den gældende frikommunelov mulighed for at give flere kommuner en sådan status. Det betyder imidlertid ikke, at Naksbov, Højreby, Ravnsborg og Rudbjerg Kommuner er helt afskåret fra at iværksætte utraditionelle erhvervs- og beskæftigelsesinitiativer inden for frikommuneprojektets rammer. Som jeg nævnte før, er det sådan, at Storstrøms Amtskommune, der er frikommune, kan gennemføre visse frikommuneprojekter i et samarbejde med alle eller nogle af kommunerne i amtskommunen. Efter den gældende frikommunelov kan amtskommunen tilbyde kommunerne at deltage i forsøg inden for nogle af de sociale områder.

I det forslag til ændring af frikommuneloven, som indenrigsministeren netop har fremsat, foreslås det, at fremtidskommuner også får mulighed for at tilbyde kommuner at deltage i forsøg med beskæftigelsesfremme. Storstrøms Amtskommune har allerede udarbejdet en beskrivelse af forsøg, der forudsætter medvirken fra disse kommuner i amtskommunen. Det drejer sig om forsøg med at fremrykke iværksættedydelser og uddannelsesstilbud og forsøg med nedsat aldersgrænse for modtagelse af iværksættedydelse. Disse forsøgsbeskrivelser er for tiden genstand for vurdering i Arbejdsministeriet. Lad mig tilføje, at kommunaludvalget mig bekendt vil tage spørgsmålet om en udvidelse af kredsen af frikommuner op i forbindelse

med behandlingen af indenrigsministerens forslag til ændring af frikommuneloven.

Vedrørende forslaget punkt 2 kan jeg oplyse, at forslaget punkt c, nemlig forbedring af den erhvervsmæssige infrastruktur, indgår i det igangværende arbejde med etableringen af et erhvervsudviklingsprogram. Derimod kan regeringen ikke gå ind for at give kommunerne øget adgang til etablering af kommunal produktion og til at skyde kapital ind i private erhvervsvirksomheder.

Heller ikke forslaget punkt 3, om en ekstraordinær bevilling på finansloven for 1987 til en vestlollandsk erhvervsfond, kan regeringen gå ind for. Jeg finder ikke, at problemet med at tilvejebringe den nødvendige kapital i dag er en afgørende hindring for etablering af nye virksomheder på Lolland. Lolland er omfattet af egnsudviklingsordningen, og Egnsudviklingsrådet er indstillet på at strække sig overordentlig vidt ved behandlingen af ansøgning om støtte til projekter på Lolland. Jeg kan her nævne, at Egnsudviklingsrådet så sent som i går har godkendt finansieringen af et industrihus på andre vilkår, end det normalt drejer sig om, nemlig i dette tilfælde et industrihus, hvor der ikke allerede er lejere parat til at flytte ind i huset. Det er noget nyt, som giver en ekstra mulighed for kommunen. Hertil kommer, at regeringens økonomiske politik har medført, at det er blevet langt billigere at låne penge. Samtidig er tilgangen af risikovillig kapital øget betydeligt, specielt for Vestlollands vedkommende, senest med denne førnævnte Lalandia Invest A/S, der er stiftet og som oplyst i dagspressen forgangen dag råder over en samlet kapital på 75 mill. kr.

Jeg mener derfor helt klart at kunne sige, at det er ikke penge, der mangler, det er ikke kapitalen, der er knaphedsfaktoren for, at der kan ske udvikling i det vestlollandske område.

Jeg håber, jeg med mine bemærkninger har afklaret, hvorfor regeringen ikke kan tilslutte sig det foreliggende beslutningsforslag.

Svend Andersen (S):

Det er afgørende vigtigt, at der gøres noget ved den situation, der opstår, når en dominerende virksomhed i et område lukker, således som tilfældet er for Vestlollands vedkommende. På den baggrund er forslaget

[Svend Andersen]

fremSAT ligesom det forslag, Socialdemokratiet for længst har fremsat, at der skulle tages initiativer på dette område. På et meget tidligt tidspunkt foreslog Socialdemokratiet, at der blev afsat 200 mill. kr. for at være forbedret netop på den situation, der kunne opstå, hvis en dominerende virksomhed i et område blev lukket. Det gentog vi under diskussionen med regeringen om skibsværftsproblemerne.

Det, vi nåede frem til dengang, var desværre ikke, hvad vi havde ønsket, men det var dog en imødekommenhed fra regeringen om, at man ville kontakte området og gøre en øget indsats for, at der kunne ske en udvikling og en nydannelse af erhvervslivet dér.

Det er vores opfattelse, at det er gået noget langsomt. Nu har ministeren i dag nævnt nogle initiativer. Noget tyder altså på, at der er ved at ske et eller andet, men hidtil har vi kun haft det indtryk, at det, regeringen har kunnet gøre indtil nu, var at sende to ministre derned og være nogenlunde forstående over for de synspunkter, man blev stillet over for.

Jeg skal lige huske at stille ministeren et spørgsmål. Er det rigtigt, at ØKs bidrag til den lokale udviklingsfond er af en størrelsesorden 12-15 mill. kr., og er min opfattelse rigtig, at den fortjeneste, som ØK havde på det mislykkede boreplatformprojekt, er af en størrelsesorden på 300, måske 400 mill. kr.? Det er muligt, at ministeren ikke er i stand til at svare, men hvis ministeren har en fornemmelse af det, ville det være rart at få et bud herpå.

Jeg kan tilslutte mig det, der står i forslagens bemærkninger om at øge kommunernes mulighed for at tage erhvervspolitiske initiativer. Jeg skal henvise til, at vi allerede tidligere har fremsat forslag om, at kommunerne skal kunne gå med til at oprette iværksætterhuse, at fremme private initiativer og også at gå ind i et kommunalt eller regionalt handelselskab. Nu forstår jeg, at ministeren ikke er så glad for det, men det er et forslag, som vi stadig væk mener er godt og kunne have hjulpet i denne situation, hvis det var blevet taget op tidligere.

Derimod mener vi ikke, at kommunerne uden videre er i stand til at løse opgaverne alene, selv om de måtte få lov til det, for det er jo et spørgsmål om den skat, som regeringen har lagt på de kommunale initiativer og

de kommunale anlægsprojekter. Ministeren sagde ikke noget om, hvis kommunerne tog ekstraordinære initiativer, om de så kunne blive fritaget for denne skat til staten, men det kan vi måske få svar på.

Spørgsmålet om en ændring og udvikling af infrastrukturen er vi også meget interesseret i. Vi mener også, det er noget positivt, men vi mener, det bør foregå inden for de rammer, der gælder for egnsudvikling. Vi har tidligere også stillet forslag om flere midler til egnsudviklingsområdet generelt og måske specielt mere til den post, der hedder infrastruktur.

Så kommer jeg til spørgsmålet om at oprette en særlig fond for Vestlolland. Vi mener, at det ikke er sikkert, at der skal laves en speciel fond for Vestlolland. Derimod mener vi, at vi skal lave en generel landsdækkende omstrukturingsfond, som skal være parat med en beredskabsplan for områder med monostruktur. Hvis vi havde fulgt denne henstilling fra Socialdemokratiet, ville der allerede have foreligget en sådan beredskabsplan for et område som Vestlolland.

Områder bliver jo meget hårdt ramt, hvis den dominerende virksomhed indskrænker sin aktivitet eller lukker. Hvis der ikke i forvejen foreligger en beredskabsplan, en analyse af andre erhvervs muligheder i området, vil der gå alt for lang tid, før et nyt erhvervsinitiativ bliver stablet på benene. Det har vi set i den situation, som Vestlolland er kommet i.

Derfor har Socialdemokratiet stillet forslag om, at vi laver en omstrukturingsfond, bevilger nogle hundrede millioner kroner og går i gang med at lave beredskabsplaner for de områder af landet, som har denne monostruktur. Den første opgave for en sådan fond kunne være at se på det vestlollandske problem.

Arne Lund (KF):

Det fremgik af industriministerens redegørelse, at der allerede er taget ganske betydelige initiativer for værftsudviklingen på det kriseramte Vestlolland, initiativer af industriministeren og arbejdsministeren i samarbejde med egnsudviklingen og Storstrøms Amtskommune og de berørte primærkommuner.

Efter at jeg har hørt ministerens redegørelse, må jeg sige, at jeg anser SFs forslag for i bedste fald overflødig, bortset fra at det har

[Arne Lund]

haft den gode virkning, at vi har fået en omhyggelig redegørelse fra industriministeren, som jeg takker for.

Jeg tror, industriministeren har ret i, at det mindre er kapital, end det er idérigdom og initiativ med henblik på rentable investeringer på Vestlolland, der er brug for. Vi kan jo ikke klare os med det statslige og kommunale initiativ alene, vi må også have et lokalt initiativ fra den berørte befolkning. Mit ønske skal derfor være, hvis der har bredt sig en vis psykisk depression på Vestlolland, at vore folketingskolleger valgt i Storstrøms Amt kan gøre noget for at sætte humøret op på Vestlolland.

Jens Peter Jensen (V):

Da Venstres ordfører, hr. Svend Heiselberg, og CDs ordfører, fru Addi Andersen, ikke kan være til stede, skal jeg på begge partiets vegne sige, at vi ikke kan medvirke til fremme af det foreliggende forslag. Vi kan ganske henholde os til de omhyggelige bemærkninger, som industriministeren har gjort.

I hr. Svend Heiselbergs stil vil jeg så tilføje, at nu tales der så meget om at etablere fonde, statsfonde osv. Det er som sagt ikke penge, det mangler på i øjeblikket, det er initiativer. Og så ville hr. Svend Heiselberg have føjet til: det kunne have været nok så interessant, om fagbevægelsen havde stillet nogle af de mange millioner, de har ofret på at komme den borgerlige regering til livs, til rådighed for Vestlollands erhvervsfond.

Birthe Hansen (SF):

Vestlolland har, som det også klart fremgår af vores beslutningsforslag, krav på, at der sættes ind med en helt ekstraordinær indsats på grund af den uholdbare situation, som hele området befinder sig i. Det er industriministeren tilsyneladende også enig i. Men helt enig i vores beslutningsforslag er ministeren åbenbart ikke. Den konservative ordfører var endda inde på, at forslaget var overflødigt. Det synes jeg nu aldrig man kan sige om forslag, fordi der her kræves mange ideer og megen fantasi, for at dette skal lykkes. Det er muligt, at industriministeren tror, at det mere beror på ideer og initiativer end på penge. Men lad os så sætte det sammen, så kan det jo være, at der kommer noget

godt ud af det. For det er jo ikke kun værftslukningen og de fyrede værftsarbejdere, der er problemet, selv om det er slemt nok. Men for alle fire kommuner, Nakskov, Ravnsborg, Rudbjerg og Højreby, gælder det, at selv før lukning og fyring af værftets arbejdere var arbejdsløshedsprocenten for Vestlolland nok den højeste i landet. Vi har derfor svært ved i SF at se – vi mener heller ikke, det er muligt – hvordan Vestlolland alene kan løse problemerne.

Derfor havde vi selvfølgelig håbet, at vi kunne have fået skabt et flertal for vores beslutningsforslag, således at der kan oprettes en erhvervsfond for Vestlolland med efterfølgende frikommunestatus for Nakskov, Ravnsborg, Rudbjerg og Højreby.

Vi foreslår 50 mill. kr. afsat på finansloven sammen med andre 50 mill. kr., som vi forventer skulle komme bl.a. fra nogle, som vi føler må være moralsk forpligtet, nemlig ØK og Difko, og så fra Storstrøms Amtskommune. Et beløb af den størrelsesorden kan være med til at give de fire kommuner mulighed for at støtte lokale folk, der er i gang, og som har ønske om en udvidet produktion, samt hjælpe iværksættere, der satser på en ny virksomhed.

Vi peger også på andre mulige områder – det har vi været inde på i andre forslag – som handelshuse, erhvervsforsknings-, teknologi- og iværksættercentre samt eventuelt på at inddrage de erfaringer, andre kommuner i landet har opnået under deres status som frikommuner. Samtidig skulle der selvfølgelig efter vores mening også være plads til at eksperimentere, og alt sammen baseret på de lokale behov.

Larsen-Ledet (RV):

Der er da ingen tvivl om, at Vestlolland er stærkt ramt beskæftigelsesmæssigt og økonomisk af Nakskov Skibsværfts lukning. Vi må i erhvervsudvalget søge at få klarlagt, hvordan situationen er i dag, og få et overblik over, hvad der allerede er gjort, og over, om der er taget initiativer både af myndigheder, virksomheder og enkeltpersoner. Jeg tror, at en af de første forudsætninger for at vende den depressive udvikling er, at man lokalt virkelig engagerer sig i at vende denne udvikling. Den anden forudsætning er så, hvordan det allerede kendte sæt af forskellige

[Larsen-Ledet]

hjelpeforanstaltninger inden for industriministerens område kommer til at udfolde sig.

Jeg vil gerne på Det Radikale Venstres vegne opfordre industriministeren til at være opmærksom på, i hvilken udstrækning der inden for regeringens industripolitiske mål-sætning er mulighed for at komme Vestlollands problemer i møde. Der er jo sket en hel del, kunne jeg forstå på industriministren. Der skulle også i henhold til den allerede eksisterende lovgivning være muligheder for at bringe hjælp til området. Jeg tænker her bl.a. på egnsudviklingsloven, eksportfremmeordninger, iværksætterordninger osv. Kan disse ordninger ikke anvendes i tilstrækkeligt omfang? Hvis ikke, hvorfor? Under den industripolitiske debat gav jeg udtryk for en bekymring om, hvorvidt de omtalte ordninger var tilstrækkelige til at kunne hjælpe iværksættere med et svagt kapitalgrundlag. Denne radikale bekymring kommer nu på prøve i Vestlolland.

Vi vil nøje følge, hvad der sker, og vi vil forbeholde os mulighed for at fremkomme med selvstændige lovforslag. Hermed mener jeg, at jeg allerede har sagt, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte det foreliggende forslag, men jeg vil dog gerne tilføje, at vi i erhvervsudvalget vil gå stærkt ind i en kulegravning af den alvorlige situation for Vestlolland. Det kan så alt efter udfaldet og efter industriministerens indsats måske foranledige selvstændige radikale udspil.

Kofod-Svendsen (KRF):

Kristeligt Folkeparti kan ikke støtte det fremsatte forslag i den form, det har, men vi noterer med tilfredshed, at industriministeren sagde, at regeringen er enig med forslagsstillerne om, at der må gøres en særlig indsats for Lolland. Industriministeren har skitseret forskellige initiativer, som vi med tilfredshed har noteret os.

Dohrmann (FP):

Der er ingen tvivl om, at Vestlolland befinder sig i en vanskelig situation. Hovedårsagen til, at specielt Vestlolland har disse problemer, er vel, at man har stirret sig blind på Nakskov Skibsværft og derfor lokalt ikke, som man gør andre steder, har forsøgt at løkke andre virksomheder til egnen. Men problemet løses absolut ikke med det, SF her

foreslår, tværtimod. Hvis man fulgte forslaget, ville de private erhvervsdrivende naturligvis i første omgang knække halsen, når de skal konkurrere med de kommunale kasser, som jo er udtømmelige, fordi man blot forhøjer skatterne hver eneste gang, man har for lidt. Dernæst vil det, der er foreslået for de fire kommuner, i løbet af en kort periode naturligvis blive udvidet til at gælde for en lang række kommuner. Så vil vi opleve det, som man også har oplevet i EF-regi, at man nationalt begynder at pleje sine egne interesser. Det vil kommunerne også begynde på, og derved vil vi jo selvfølgelig lægge en bombe under det system, vi har i dag.

Der kan da gøres mange ting for at hjælpe Vestlolland. En af de ting, man kan gøre, er først og fremmest at forsøge at holde skatterne og omkostningerne nede. Men SF hører absolut ikke til de partier, som fremmer noget som helst i den henseende. Det tror jeg egentlig også godt SF er klar over. Derfor har jeg en mistanke om, at forslaget alene er fremsat under påvirkning af, at det næste folketingsvalg nærmer sig. Man vil forfærdelig gerne også ned på de kanter for at stjæle nogle stemmer fra bl.a. hr. Erenbjerg. Jeg synes egentlig, at dette forslag er noget af det dårligste, SF har lagt på bordet. En af de ting, man måske med held kunne etablere nede på Vestlolland, var et subtropisk ferieparadis, hvor man virkelig kunne trække nogle turister til, men det tror jeg ikke en gang SF er med på.

Kinch-Jensen (VS):

VS' ordfører, fru Elisabeth Bruun Olesen, kan desværre ikke være til stede nu, så jeg skal på hendes vegne fremføre VS' holdninger til det foreliggende forslag.

VS er enige i og erkender ligesom i øvrigt de øvrige ordførere, at Vestlolland befinder sig i en uholdbar situation på grund af en ekstraordinært høj arbejdsløshed, der er specielt forværret efter lukningen af skibsværftet. Derfor støtter vi helhjertet ethvert initiativ, der kan skaffe arbejdspladser til gavn for lokalområdet.

Vi synes, at der, når man går ind for et forslag som dette, skal knyttes nogle betingelser til de arbejdspladser, der oprettes. Man skal prøve at sikre, at arbejdspladserne også kommer de grupperinger, som er særlig

[Kinch-Jensen]

ramt af arbejdsløsheden til gode: kvinder og ufaglærte. Man skal sørge for, at det bliver sunde og blivende arbejdspladser.

Derfor støtter VS også, at man ophæver kommunalfuldmagten eller i det mindste opbløder den, så der kan gives grønt lys for kommunal produktion, der så kan sættes ind på nogle af de nævnte ting.

Vi kan ikke gå ind for tankerne om et kommunalt indskud på op til 50 pct. af kapitalen i private virksomheder. Vi kan acceptere, at det i en overgangsperiode kan komme på tale at iværksætte en målrettet tilskuds politik til private virksomhedsejere, men vi mener, at der i forbindelse hermed også må eksperimenteres lidt med de krav om arbejderindflydelse, som bl.a. VS og SF har rejst, herunder at de ansatte må sikres bestemmelsesret i teknologispørgsmål og andre forhold vedrørende arbejdets tilrettelæggelse. Derfor synes vi, der skal knyttes betingelser til produktionens art under en sådan tilskudspolitik, som der her er tale om.

Man bliver også nødt til at kigge på, hvad det er for produkter, man producerer f.eks. på Vestlolland, når det er et skibsværft, der går ned. Man kunne tænke sig, hvad der også har været snakket om i lokalområdet, en ethanolproduktion, der baseres på egnens spildprodukter, på f.eks. roer. Det kunne få oktantal til at stige i benzin og indgå som erstatning for bly. Eller for at blive helt flyvsk: en offentlig koncession på ethanolproduktion i Nakskov, fulgt op med et forbud mod bly i benzinen.

Jeg synes, at SFs tanker er gode, også som et grundlag for at eksperimentere med nogle af disse ting. Vi er også enige med SF i informationscentrene, men igen under den forudsætning, at fagbevægelsen og brugerne får en stærk placering i informationscentrene. Vi mener, at SFs bemærkninger herom er for generelle, men det er vel også sådan, at de kan blive præciseret i det videre arbejde med forslaget.

VS spørger også om, hvad det er for væksttanker, som ligger i bemærkningerne til forslaget. Hvor kommer den kvalitative vækst, som SF jo snakker en del om, ind i forhold til dette forslag?

Collet (KF):

Jeg synes, det er glædeligt, at SF er kommet med dette forslag, og at SF nu slutter sig til den meget lange række af gode kræfter, som har bidraget og vil bidrage til at genrejse det vestlollandske område økonomisk. Vi kunne måske have ønsket os, at initiativerne var kommet lidt før, men vi er da glade for i hvert fald, at der demonstreres vilje til at skubbe bagpå.

Jeg vil gerne benytte lejligheden til at takke både industriministeren og arbejdsministeren for en lang række gode særintitiativer til gavn for området i det forløbne år. De har været meget værdifulde. Jeg synes også, der er grund til at udtrykke glæde over de lokale og i øvrigt ikke-lokale initiativer, der ligger bag dannelsen af Lalandiafonden, og jeg synes også, at man kan glæde sig over de lokale initiativer, der ligger i Vestlollands Investeringsselskab.

Områdets egentlige kraftcentre erhvervs-mæssigt er jo især landbruget og til en vis grad industrien. Der er grund til at henlede opmærksomheden på, at landbrugsministeren er kommet med et forslag om støtte til produktudvikling, og her skal vi i fællesskab forsøge at virke for, at disse midler i videst muligt omfang går til Vestlolland.

På det turismæssige område har området et fint potentiel, specielt om sommeren. Der er jo herligt frisk vand, mange solskinsdage og pragtfulde strande, så der er nok gode muligheder for at udvikle turismen, selvfølgelig i særlig grad helårsturismen på Vestlolland, således at den kan bidrage til den økonomiske udvikling på området. Så må vi selvfølgelig håbe på, at man fra myndighedernes side vil lette både miljømæssige, zone-lovsmæssige, byggebegrænsningsmæssige, fredningsmæssige restriktioner og alle mulige andre, således at vi kan få turismen rigtig i gang dernede.

Det er jo ikke Folketingets opgave at tage initiativer til de enkelte projekter, her er et lokalt initiativ nødvendigt. Men det er klart, at Folketinget kan bakke disse enkelte projekter op, og det mener jeg vi har set i det forløbne år både fra arbejdsministerens og fra industriministerens side, som jeg allerede har nævnt. Jeg kan fra konservativ side udtale et ønske om, at vi vil se en masse gode lokale initiativer opstå i Vestlolland, og disse initiativer skal vi støtte med alle de kræfter, vi har.

Erenbjerg (S):

Jeg vil gerne takke for den opmærksomhed, der er rettet mod Vestlollands problemer. Megen forståelse og megen sympati strømmer vor landsdel i møde, men det løser ikke vores problemer. Der skal handling til. Jeg kan sige til hr. Larsen-Ledet, at der er et voldsomt lokalt engagement for at få fremmet en erhvervsudvikling i området.

I det foreliggende forslag synes jeg at der er mange gode tanker, men man må ikke glemme, at i de fire vestlollandske kommuner oplever vi vel nok landets højeste skatteprocenter, selvfølgelig på grund af den høje arbejdsløshed. Det betyder, at de tilskud, som kommunerne eventuelt skulle give til en kommunal produktion eller til en privat produktionsvirksomhed, nok ikke eksisterer, fordi man ikke har disse midler. Derfor skulle det glæde mig meget, om et flertal her i Folketinget ville beslutte, at der på finansloven skulle afsættes et beløb til erhvervsudvikling i beskæftigelsesmæssigt svage områder, og i denne henseende indtager Vestlolland for tiden en førsteprioritet. Mere end en tredjedel af hjemmene på Vestlolland er i dag ramt af arbejdsløshed og de menneskelige og økonomiske problemer, dette indebærer. Dette skal sammenholdes med, at mange unge mennesker i øjeblikket flytter fra landsdelen, fordi erhvervsmulighederne er så ringe. Socialdemokratiet foreslog i 1986 under åbningsdebatten og senest i vort erhvervspolitiske program, at der skulle tilflyde Vestlolland nogle midler. Derfor har vi selvfølgelig intet imod dette skal vi sige genbrugsforslag fra SF.

Rahbæk Møller (SF):

Indledningsvis vil jeg godt takke industriministeren for den redegørelse, han gav for de statslige initiativer. Jeg hæftede mig ved, at en del af dem var af forholdsvis ny dato. Hvis vores beslutningsforslag og behandlingen af det har kunnet fremskynde nogle af de ting – det er måske muligt – så har det i hvert fald haft den virkning.

I øvrigt har jeg en generel kommentar til det, der hidtil er sket. Vi er da udmærket godt klar over, at det ikke kun er os, der interesserer os for Vestlolland. Der er andre initiativer, men de fleste af disse initiativer, bl.a. dem, som ministeren remsede op, har

den karakter, at de forsøger at lokke virksomheder til at slå sig ned på Vestlolland. Her tror jeg hr. Arne Lund sagde noget meget, meget rigtigt, nemlig at det er da udmærket, hvis der kommer nye virksomheder, men hvis der skal være bærende kraft i erhvervslivet på Vestlolland, er det først og fremmest det lokale initiativ, der skal gå frem. Her har vi et problem, fordi der er meget lidt tradition for det dernede. Der er ikke en iværksættertradition.

Vi har også set, at den plan, som kommunen selv har udarbejdet, ligesom bygger på de tanker, man havde i kommuner, der startede med erhvervschefer for 20–30 år siden, nemlig noget med at lokke virksomheder til. Det er ikke noget angreb på kommunerne, fordi de er i en uvant situation, men kun en konstatering. Men det væsentlige er, at man ud over naturligvis at søge at få nogle virksomheder til at flytte dertil søger at få noget lokalt til at pible frem. Her er det væsentligt, at kommunerne kommer ind i billedet, for de er langt nærmere borgerne end amt og stat og Egnsudviklingsrådet i Silkeborg – for slet ikke at tale om EF. Her må vi konstatere, at kommunerne for det første inden for lovgivningens rammer har få muligheder. De har nogle, men alt for få. For det andet har de simpelt hen ingen penge, fordi deres skatteprocenter noget nær er landets højeste, og desuden – det var det spørgsmål, hr. Svend Andersen stillede til ministeren – hvis de foretog sig noget, ville de blive ramt af regeringens særskat. Det er derfor, vi ikke prøver at erstatte alt det, der er sket. Det er udmærket, men vi prøver at supplere det med to ting, nemlig at give kommunerne mulighed for at fremkalde og mobilisere det lokale initiativ, som hr. Arne Lund selv efterlyste, og samtidig give dem nogle penge at gøre det med. Det er de muligheder, vi mener skal føjes til det, som ministeren i øvrigt har gjort.

Jeg hæftede mig i øvrigt ved, for nu at blive ved ministerens tale, at det konkrete var for det første nogle udmærkede planer om samarbejde mellem amt, stat og kommune, og det vil jeg slet ikke angribe. Men håbet var jo, at man kunne få penge fra EF til at finansiere det med. Jeg vil da godt have en vurdering af, hvor realistisk det håb er. Ved vi noget om det beløb, der kan blive tale om?

[Rahbæk Møller]

En anden ting, jeg hæftede mig ved, var, at Egnsudviklingsdirektoratet havde givet tilladelse til, at man opfører et industrihus, som ikke er betinget af, at man har brugere på forhånd. Det er da en god ting, og det vil jeg da straks erklære mig enig i.

Hr. Svend Andersen må jeg vel takke for tilslutningen, men jeg kunne ikke helt høre, om det var tilslutning eller ikke-tilslutning. Jeg forstod det sådan, at hr. Svend Andersen henviste til, at Socialdemokratiet tidligere havde foreslået 200 mill. kr. til en fond. Det har SF også gjort. Det er en udmærket tanke, som vi kan arbejde videre med. Der bør være en sådan fond, når der sker en stor virksomhedslukning. Men det skal vel ikke stå i vejen for, at man nu, da man har situationen, afsætter et formodentlig mindre beløb – vi har altså foreslået 50 mill. kr. – til dette konkrete problem? Jeg spørger helt reelt hr. Svend Andersen: skal det forstås som tilslutning, eller skal det forstås sådan, at man ikke kan gå ind for tanken her, men kun kan gå ind for en eller anden generel ordning, der er større?

Jeg blev ligeledes lidt desorienteret, fordi hr. Svend Andersen støttede tanken om, at kommunerne skulle have mulighed for at gå ind i iværksættercentre. Det ved jeg godt, for det har vores to partier jo længe været enige om. Men samtidig vender man sig imod, at de skal få lov til at opbygge erhvervspolitiske infrastrukturer, og siger, at det kun skal ske inden for egnsudviklingsordningen. Men iværksættercentre er nu altså infrastruktur, det er bare et af flere midler, så derfor fik jeg en lidt diffus fornemmelse af, hvor Socialdemokratiet står, men jeg vil være så venlig at fortolke det som en støtte, og det vil jeg i så fald sige tak for.

Hr. Arne Lunds bemærkninger har jeg kommenteret. Jeg er selvfølgelig ked af, at hr. Arne Lund afviste forslaget, men i øvrigt var jeg som nævnt enig med ham i, at det netop er initiativer fra den lokale befolkning, vi skal bygge på.

Hr. Jens Peter Jensen afviste bare.

Hr. Larsen-Ledet gjorde mig også lidt desorienteret, fordi han bare sagde, at Det Radikale Venstre ikke kan støtte, men ikke på nogen måde begrundede, hvorfor Det Radikale Venstre ikke kunne støtte. Det eneste, jeg hørte, var, at Det Radikale Venstre var ved at undersøge, hvordan en række eksiste-

rende erhvervsordninger fungerer, og det er vi meget, meget interesseret i at hjælpe Det Radikale Venstre med at få undersøgt. Men en konkret stilling til det, vi faktisk foreslår, hørte jeg ikke, bortset fra, at de altså var imod. Nu ser jeg, at hr. Larsen-Ledet er gået, men hvis den tilstedeværende radikale kunne forklare det lidt nærmere, ville jeg være interesseret i at høre det.

Hr. Kofod-Svendsen var også imod, det må jeg notere mig. Det kom ikke bag på mig, at hr. Dohrmann var imod. Når hr. Dohrmann mente, at det var valgkampen, jeg startede på, vil jeg henvise til, at det snart er et par måneder siden, at forslaget blev fremsat. Det har taget sin tid, før det kom til første behandling, men det er jo ikke vores skyld.

VS' ordfører skal jeg takke for stort set en tilslutning. Jeg forstod, at VS var imod kommunale tilskud. Jeg må forstå det sådan, at VS ikke har noget imod rent kommunale virksomheder og heller ikke noget imod rent private virksomheder og heller ikke noget imod tilskud til rent private virksomheder, men den blanding, hvor private og en kommune går sammen fifty-fifty, kan man altså ikke gå ind for, og det forstår jeg ikke. Tanken om at give meget i tilskud og så gøre det betinget af medarbejderindflydelse, er en tankegang, vi også har været inde på. Jeg vil advare lidt imod den. Det er meget vigtigt, at arbejdere får medarbejderindflydelse, men jeg tror, det bedst sker i form af en national ordning. At prøve at lave infrastrukturer og sige, at en erhvervsvirksomhed kan bruge en eller anden kommunal serviceordning betinget af, at de indfører medarbejderindflydelse, er en uheldig sammenblanding af to prisværdige mål.

VS' ordfører spurgte helt kontant, hvordan vores kvalitative væksttanke kom ind her. Her må jeg svare ærligt: ikke ret stærkt, af den simple grund at det er meget svært at forestille sig, at man kan tilrettelægge en helt speciel vækstpolitik for en kommune alene. De tanker, vi har om kvalitativ vækst, bygger på en påvirkning af markedet på en lang række områder, idet man gør nogle ting dyrere og nogle ting billigere, man stimulerer visse former for udvikling osv. osv. Det er meget svært at forestille sig, at fire kommuner skulle gennemføre en sådan politik isoleret.

[Rahbæk Møller]

Til gengæld er jeg ret sikker på, at en del af vores tanker automatisk vil blive opfyldt, hvis kommunerne får mulighed for at gå ind i det. Det kan vi se i Landskrona, hvor der bliver lavet noget, der i hvert fald ligner det. Der var det i høj grad virksomheder inden for vedvarende energi, energibesparelser osv., der kom frem. Jeg har ligesom diverse ministre også besøgt Lolland og har hørt noget om deres projekter. Det var bl.a. ideer om vedvarende energibesparelser osv., der var i tankerne. Jeg tror, selve det, at det er kommunerne, der går ind, vil give et kvalitativt præg. Jeg er også sikker på, at kommunerne i egen interesse vil søge at tilrettelægge arbejdspladser, der netop i høj grad sikrer arbejdspladser til kvinder og ufaglærte. Jeg tror, at heri ligger en vis grad af imødekommelse af vores tanker, men som sagt, jeg tror ikke, man kan føre en rent kvalitativ vækstfilosofi alene kommunalt.

Jeg noterede mig selvfølgelig også hr. Collets og hr. Erenbjergs tanker, og jeg er glad for, at de også ligesom vi er interesseret i, at der sker en udvikling på Vestlolland.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Det er da muligt, at jeg har undervurderet SFs pæne hensigter med nærværende forslag, men jeg erindrer blot om, at vi for nogen tid siden havde en debat om industriministerens turistredogørelse. Det forekommer mig, at SFs ordfører ved den lejlighed sagde, at SF gik imod disse nye, moderne overdækkede haller. Derfor vil jeg godt stille hr. Rahbæk Møller det konkrete spørgsmål – så kan vi jo få afklaret, om man virkelig mener noget med det – om SF i givet fald, hvis der kommer en privat, der vil investere, i det mindste vil medvirke til, at vedkommende – naturligvis skal de nødvendige tilladelser indhentes – kan få lov til at etablere et sådant feriekompleks på Vestlolland. Jeg synes, det ville være interessant, for hvis man virkelig mener det godt for Vestlolland, må man jo gøre, hvad man kan for at få gang i nogle ting. At komme med nogle pæne tanker her, er jo ikke nok.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Jeg skal lige rette en misforståelse af hr. Dohrmann. Jeg var godt nok ordfører for SF under den turistpolitiske redegørelse, men jeg har ikke på noget tidspunkt udtalt mig om subtropiske landskaber, vandbassiner eller noget som helst, og derfor har jeg hverken udtalt mig for eller imod.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Hr. Rahbæk Møller sagde, at man også i SF havde diskuteret medarbejderindflydelse eller arbejderindflydelse i forbindelse med, at man postede nogle penge i et firma, men at man åbenbart var kommet frem til den konklusion, at det var en uheldig sammenblanding af nogle principper, og at arbejderindflydelse skulle gennemføres som en national ordning og ikke isoleret.

Det er jeg ikke enig i. Jeg er enig i, at det ville være godt, hvis man gennemførte en national ordning, men jeg er ikke enig i, at man ikke kan gennemføre det isoleret. Hvis man putter penge ind i noget, kan jeg ikke se, hvad der skulle være til hinder for, at man sagde, at man stillede nogle betingelser. Når man har magt til at give noget, synes jeg, det er meget rimeligt, at man også får noget. Hvis man skal i gang med arbejderindflydelse, synes jeg, det ville være udmærket at gå i gang lokalt. VS har ikke et princip om, at virksomhederne under ingen omstændigheder må være blandede, men hvis de skal være blandede, skal det være fulgt op af medbestemmelsesordninger, sådan at man får arbejderindflydelse. Vi vil ikke give penge sådan totalt uden at stille nogle betingelser.

(Kort bemærkning).

Collet (KF):

Jeg forstod, at fru Birthe Hansen havde en mening om subtropiske landskaber, men det kom ikke rigtig frem, hvad det var for en mening. Jeg kunne godt tænke mig at spørge, om fru Birthe Hansen ville være venlig at tilkendegive over for Folketinget, om hun går ind for, at vi f.eks. på Vestlolland kunne få udviklingen i gang ved at etablere den slags turistfaciliteter.

Industriministeren (Niels Wilhjelm):

[Industriministeren]

Der er stillet et par konkrete spørgsmål til mig, bl.a. af hr. Svend Andersen. Jeg vil meget gerne vende tilbage til dem i forbindelse med udvalgsarbejdet.

Hr. Rahbæk Møller kom med mange interessante bemærkninger til begrundelsen af dette forslag. Der er mange af dem, jeg nikker genkendende til, og som jeg synes er en god udlægning af spørgsmålet om nødvendigheden af initiativer på det lokale område.

Men i fortsættelse af det siger hr. Rahbæk Møller så, at rammerne for kommunerne er for smalle. Det er ikke min eller regeringens opfattelse. Jeg vil gerne henvise til, at man i kommuner i det midtjyske og andre steder i landet kan studere nogle overordenlig interessante udviklinger i samarbejdet mellem kommunerne og virksomhederne. Jeg vil gerne opfordre – det har jeg gjort de gange, jeg har været på Vestlolland – kommunerne dér til at studere nogle af de mange muligheder for initiativ, der er tale om i dag inden for de eksisterende rammer.

Så stillede hr. Rahbæk Møller et spørgsmål om regionalfondsmidlerne. Der er først nu ved at komme en ansøgning frem, og det er vi meget kede af i ministeriet. Vi har sagt til kommunerne, at vi allerede langt tidligere skulle have haft ansøgninger frem, og vi har stillet os til rådighed med hjælp. Nu kommer de endelig. Jeg tror, der er ualmindelig gode muligheder for at få midler, og jeg har tilbudt mere eller mindre på hænderne at prøve at bære det igennem i Bruxelles for at sikre det så høj en prioritet som overhovedet muligt.

(Kort bemærkning).

Rahbæk Møller (SF):

Først er jeg glad for at konstatere, at ministeren og jeg i hvert fald er enige om, at det er en god ting at overføre erfaringer fra de kommuner, der har arbejdet med erhvervs politik i mange år, til Nakskov og de andre kommuner på Vestlolland.

Men jeg vil godt nævne et konkret eksempel, der blev fortalt mig, da jeg var på besøg på Vestlolland. Man har fundet ud af, at der faktisk også var folk dér, der arbejdede med produktideer. De har simpelt hen brug for støtte til at udvikle prototyper, men det kan kommunerne ikke give efter gældende lov-

givning. Det er en af de ting, jeg mener en kommune burde kunne gøre.

Så vil jeg sige til fru Elisabeth Bruun Olesen, at der her ikke er tale om erhvervsstøtte i den forstand. Der er tale om direkte indskud, hvor staten eller kommunen går ind på lige fod med private. Her er I lidt betænkelige, men lad os nu sige, at det er en iværksætter, som ansætter sin gamle skolekammerat og sin svoger; kommunen stopper 50 pct. i. Skal kommunen så overlade indflydelsen på disse kommunale penge til svogeren og den gamle skolekammerat? Det drejer sig om meget små virksomheder. Egentlig bør kommunen, der sidder på skattemidlerne, vel også have indseende i, hvad pengene bruges til.

De andre ordninger, der er tale om, sådan noget som iværksætterhuse, er jo bygninger, der opføres og udlejes til kostprisen. Der er i og for sig ikke noget tilskud i det, og det ville derfor være sært på forhånd at stille specielle betingelser ud over selvfølgelig, at produktionen skal være fornuftig. Jeg forestiller mig ikke, at kommunen skal yde støtte til våbenproduktion eller voldsporno eller sådan noget. Derudover er det lidt svært at se behovet for og nytten af at stille specielle krav i den forbindelse.

(Kort bemærkning).

Birthe Hansen (SF):

Det skal være til hr. Collet. Dette er jo ikke nogen turistpolitisk debat, men jeg vil da meget gerne sige, som jeg også sagde før, at jeg aldrig har udtalt mig om disse bassiner. Vores forslag drejer sig ikke om et turistmodeflopp. Det drejer sig om at få fremskaffet nogle arbejdspladser af længere varighed. Skulle nogle private være interesserede i at sætte penge i det foretagende, bliver det da deres egen sag, men jeg kan ikke se, at det kan være gavnligt for almindelige mennesker på Lolland-Falster. Man kan måske få opbygget sådan en virksomhed, så vil det vise sig, at der er tale om en kortvarig eller en længerevarende interesse for et subtropisk klima. Det vil skaffe nogle penge til ejeren af dette firma og måske give nogle få arbejdspladser. Jeg er bare bange for, at det ikke vil være noget længerevarende, men alt skal da forsøges. Jeg kan ikke se, at jeg personlig kan have noget imod det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til erhvervsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 42:

Forslag til folketingsbeslutning om en lovgivning vedrørende produktsikkerhed.

Af Lissa Mathiasen (S) m.fl.
(Fremsat 13/11 86).

Forslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Industriministeren (Nils Wilhjelm):

Som min forgænger gav udtryk for under førstebehandlingen af det forrige beslutningsforslag om en lovgivning vedrørende produktsikkerhed, er jeg naturligvis også interesseret i at medvirke til, at farlige produkter ikke markedsføres, og at der ikke opstår ulykker i forbindelse med forbrugernes anvendelse af forskellige produkter.

Forslagsstillerne begrundede bl.a. deres forslag med, at behovet for en generel lovgivning om produktsikkerhed ikke er blevet mindre, siden Industriministeriets arbejdsgruppe afgav betænkning om produktsikkerhed i 1981.

Forslagsstillerne siger, at udviklingen og en række konkrete sager har vist, at behovet er blevet endnu større, hvorfor arbejdsgruppens forslag også må gøres mere omfattende.

Nu er det sådan, at vi i henseende til de problemer, vi diskuterer her, ikke befinder os på et fuldstændig ureguleret område. Som det også er blevet fremhævet i den tidligere debat, eksisterer der rent faktisk i dag en ret omfattende speciallovgivning, der hjemler

mulighed for produktsikkerhedsforebyggende foranstaltninger, ligesom også markedsføringsloven i en vis udstrækning giver mulighed for at gå ind også på dette område.

Når nu forslagsstillerne siger, at der siden 1981 har vist sig et stort behov for en generel produktsikkerhedslovgivning, så må jeg stille mig selv det spørgsmål, hvor dokumentationen er for dette behov. Jeg er nemlig helt enig i, at det må være afgørende, hvis der skal tages et lovgivningsinitiativ inden for dette område, at der også dokumenteres et reelt behov herfor.

Under behandlingen af den forrige folketingsbeslutning blev det understreget, at Industriministeriet nøje følger udviklingen inden for dette område, også fordi forbrugeren i dag udsættes for og kommer i forbindelse med et langt større udvalg af produkter, end man tidligere gjorde. Dette indebærer, at der stilles større krav til forbrugernes bevidsthed og opmærksomhed vedrørende produktsikkerhed.

Jeg vil derfor gerne redegøre for, hvad der er sket inden for dette område siden 1985.

Sidste gang et lignende forslag blev behandlet her i Tinget, sagde min forgænger, at det i forbindelse med forbrugerombudsmandens administration af de internationale registreringssystemer var blevet pålagt forbrugerombudsmanden nøje at vurdere, om der skulle foreligge tilfælde, hvor der måtte være behov for at gribe ind ud fra en produktsikkerhedsbetragtning, men hvor der ikke hverken i speciallovgivningen eller i markedsføringsloven er fornøden hjemmel til dette.

Jeg har siden modtaget kvartalsmæssige indberetninger fra forbrugerombudsmanden om administrationen af registreringssystemerne. Af disse indberetninger fremgår det, at der hverken på speciallovgivningsområdet eller inden for forbrugerombudsmandens eget område har manglet den fornødne hjemmel til at behandle de sager, der er opstået på baggrund af de modtagne registreringer.

Forbrugerombudsmanden vurderer til stadighed de internationale notifikationssystemer. Særligt om EFs notifikationssystem kan jeg oplyse, at EFs forbrugerministre på et rådsmøde den 29. oktober i år har tiltrådt et oplæg om en styrkelse af EF-notifikationssystemet. I dette oplæg lægger man vægt på, at forbrugerorganisationerne løbende inddrages i arbejdet gennem en periodisk orientering